

Streszczenie

Przedmiotem niniejszej pracy jest zagadnienie sądowej kontroli działalności organów regulacyjnych. Powodem podjęcia tego tematu jest brak kompleksowego opracowania i zanalizowania w doktrynie tejże problematyki, dość interesującej ze względu na występujący dualizm sądowej kontroli działalności organów regulacyjnych.

Sprawowanie kontroli nad działalnością administracji publicznej zostało powierzone w Konstytucji sądom administracyjnym. Niekiedy jednak ustawodawca przekazuje do rozpatrzenia sądom powszechnym niektóre sprawy administracyjne, które mają swój początek w postępowaniu administracyjnym i zachodzi konieczność ich końcowego załatwienia co do meritum w postępowaniu sądowym. Celem pracy jest odpowiedź na pytanie o konieczność przekazania sądom powszechnym kompetencji do merytorycznego orzekania w sprawach z zakresu regulacji oraz zasadność przyjętego przez ustawodawcę dualizmu sądowej kontroli działalności organów regulacyjnych.

Główna teza pracy brzmi, że niezasadne jest utrzymywanie dychotomicznego modelu sądowej kontroli działalności organów regulacyjnych przez sądy powszechne i sądy administracyjne. W pracy zostały postawione również cztery tezy poboczne. Pierwsza z nich stanowi, że analiza działalności organów regulacyjnych poddanej sądowej kontroli wskazuje na niekonsekwencje ustawodawcy w zakresie rozdzielania kompetencji między sądami administracyjnymi a sądami powszechnymi. Niekiedy ten sam rodzaj działalności poddany jest kontroli zarówno sądów administracyjnych, jak i sądów powszechnych, w zależności jedynie od organu regulacyjnego, który podjął dane działanie. Teza druga brzmi, że ustawodawca przyjmując dualizm sądowej kontroli działalności organów regulacyjnych, powinien jednocześnie założyć jednolite kryterium podziału kompetencji w tym zakresie między sądami administracyjnymi a sądami powszechnymi, oparte na charakterze danego rodzaju działalności oraz konieczności rozstrzygnięcia sprawy administracyjnej co do meritum w postępowaniu sądowym. Kolejna teza wskazuje, że przyjęta regulacja w Kodeksie postępowania cywilnego umożliwia sądowi powszechnemu uchylenie zaskarżonego rozstrzygnięcia wydanego przez organ regulacyjny. Powstaje zatem pytanie, czy zasadne jest przekazanie sądom powszechnym do końcowego załatwienia spraw z zakresu regulacji, skoro sądy te mogą ograniczyć się jedynie do uchylenia zaskarżonej decyzji, nie orzekając merytorycznie w sprawie, tak samo jak czynią to sądy administracyjne.

Ostatnia, czwarta teza stanowi, że zgodnie z przyjętą przez sądy powszechne linią orzeczniczą, błędy proceduralne popełnione przez organy regulacyjne przy wydawaniu decyzji administracyjnych nie stanowią przedmiotu postępowania przed tymi sądami, chyba że powodują one nieistnienie lub nieważność zaskarżonej decyzji. Prowadzi to do sytuacji, że w tym zakresie organy regulacyjne nie są poddane żadnej kontroli, zaś ewentualne błędy proceduralne nie podlegają weryfikacji i nie stanowią podstawy do uchylecia decyzji administracyjnej.

Praca składa się z pięciu rozdziałów. W pierwszym rozdziale omówione zostały organy regulacyjne, sprawowane przez nie funkcje w sferze gospodarczej, jak również rodzaje działalności organów regulacyjnych podlegających sądowej kontroli. Przedstawieniu ustawowych podstaw tej kontroli oraz środków sądowej kontroli działalności organów regulacyjnych, czyli skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego, odwołania oraz zażalenia do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, poświęcony został drugi rozdział pracy. W trzecim rozdziale natomiast analizie został poddany zakres i charakter kontroli sprawowanej przez wojewódzkie sądy administracyjne oraz Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a także postępowanie wyjaśniające przed tymi sądami, co umożliwiło wskazanie charakterystycznych cech obu rodzaju kontroli, a przede wszystkim zachodzących między nimi rozbieżności. Orzeczenia wydawane w ramach sądowej kontroli działalności organów regulacyjnych zostały omówione w czwartym rozdziale, ze wskazaniem różnic między ich charakterem oraz kompetencjami orzeczniczymi wojewódzkich sądów administracyjnych oraz Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Zaskarżalności orzeczeń wydawanych przez te sądy poświęcony został ostatni, piąty rozdział pracy. Całość rozważań została podsumowana w zakończeniu.